



**POHJOISEN
TULEVAISUUSKATSAUS**
SUOMEN SAMPO JA PORTTI LÄNTEEN

POHJOISEN TULEVAISUUSKATSAUS

SUOMEN SAMPO JA PORTTI LÄNTEEN

Työryhmä:

Claes Krüger, Karri Oikarinen, Juuso Rönholm

Taitto:

Marko Sulonen

Kuvat:

Oulun kaupunki

Shutterstock

©VR Group

forsvaret.no/Cold Response 2022

Oulun yliopisto

Sähköinen julkaisu:

www.oulu.com/oulu/tulevaisuus



Kajaani



Kemi



Kuusamo



Oulu



Raahel



Rovaniemi



Tornio



LAPIN LIITTO



POHJOIS-
POHJANMAA
COUNCIL OF OULU REGION

LAPIN
KAUPPAKAMARI

OULUN
KAUPPAKAMARI

Tiivistelmä

Pohjoinen Suomi tuottaa tulevaisuudessakin hyvinvointia ja elinvoimaa paitsi Suomessa ja suomalaisille, myös laajemmin. Vaikka uhkia on, ovat pohjoisessa olemassa ne vahvuudet, mahdollisuudet ja tekijät, joilla vastataan koko maailman suurimpiin tulevaisuuden haasteisiin.

Ilmastonmuutos haastaa etenkin energijärjestelmämme. Korona-aika taas on nostanut esiin uusia, pohjoisen merkitystä korostavia ilmiöitä, kuten etätyön lisääntymisen ja luontomatkailun merkityksen. Ihmiset arvostavat entistäkin enemmän Suomen puhtautta, väljyyttä ja turvallisuutta. Tänä talvena totaalinen turvallisuustilanteen muutos Euroopassa on tuonut Suomessakin vakavaan keskusteluun turvallisuuden, maanpuolustuksen ja huoltovarmuuden tarpeet. Tässäkin asetelmassa pohjoisen merkitys korostuu.

Näemme, että näissä kaikissa nykypäivää ja tulevaisuutta koskevissa ilmiöissä on itseasiassa paljon sellaisia elementtejä, jotka vahvistavat pohjoisen asemaa Suomen ja suomalaisten hyvinvoinnin, turvallisuuden ja elinvoiman tekijänä. Tuomme tulevaisuuskatsauksessamme esille perusteluita tälle väitteelle.

Perustelujen lisäksi pohjoinen tarvitsee Pohjoisen kasvun toteuttamishjelman:

Huoltovarmuus, turvallisuus ja saavutettavuus

Parannetaan Pohjois-Suomen saavutettavuutta sekä teollisuuden, huoltovarmuuden, matkailun että työmatkapedelöinnin osalta. Tämä edellyttää investointeja pääradalle, Savon radalle, Kolarin radalle, VT4:lle, VT5:lle, VT21:lle sekä pohjoisen lentokenttiin ja satamiin. On tärkeää myös aloittaa valtiotason keskustelut Pohjoismaiden välisten infrainvestointien toteuttamiseksi osana varustautumis-, huoltovarmuus- ja turvallisuuspolitiikkaa. Avataan huoltovarmuuden kannalta tärkeä uusi reitti länteen. Saatetaan myös pohjoisen tietoliikenneyhteydet ja digitaalinen runkoinfrastruktuuri asianmukaiselle tasolle.

Kestäviä kasvuinvestointeja ilmaston ja Suomen hyväksi

Toteutetaan Pohjois-Suomen kestävä kasvun ohjelman suuret hankekokonaisuudet (Teknologiapuistot : langattoman tiedon siirron Radiopuisto ja terveysteknologian OYSTER, Kajaanin datakeskusekosysteemi sekä vety- ja biotalousaloitteet) yhdessä suuryritystemme kanssa. Toteutetaan Lapin kauppakamarin esiin nostama pohjoisen rajat ylittävän yhteisen teollisen strategian laatiminen ja toteuttaminen. Varmistetaan tuulivoimainvestointien tarvitsema sujuva luvittaminen ja tieyhteydet.

Työ ja tekijät

Työvoiman saatavuuden lisäämiseksi käynnistetään pohjoisen rekrytointi- ja markkinointiohjelma yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa. Luodaan Perämerenkaarelle aidosti yksi työskentelyalue Suomen kasvun tukemiseksi. Varmistetaan eri alueiden ulkomaisen työvoiman rekrytointipalvelujen jatkuvuus. Aluekehittämisessä siirrytään alueiden vahvuuksiin perustuvaan innovaatiopolitiikkaan. Innovaatiopolitiikan keskiössä pitää olla koulutuksen ja erityisesti korkeakoulutuksen rahoituksen lisääminen ja T&K panostuksen kasvattaminen sekä korkeakoulutuksen alueellisen vaikuttavuuden lisääminen. Tämä toteuttaa parhaiten tasapainoista alueellista kehittämistä koko Suomessa. Toteutetaan muun muassa energiaverokannusteita, työvoiman verokannusteita ja muita yritystukia pohjoiseen niin, että Pohjois-Suomen mittavat investoinnit toteutuvat.

Tässä tulevaisuuskatsauksessa hahmotetaan pohjoisen merkitystä, kehityskulkuja ja mahdollisuuksia yleisellä tasolla. Yksittäisiä hankkeita käsitellään muissa yhteyksissä ja asiakirjoissa.

SISÄLLYSLUETTELO

1. "Näillä raukoilla rajoilla, poloisilla Pohjan mailla"	5
1.1 Suomelle on luotu neljä aluekehityksen skenaariota – me toteutamme niistä viidennen	6
2. Pohjoinen: Suomen sampo ja portti länteen	7
2.1 Reunalta eturiviin!.....	7
2.2 Väestöennusteet romukoppaan?.....	8
2.3 Ruotsin puolustus alkaa Pohjois-Suomesta?.....	9
2.4 Pohjoinen vesi ja tuuli pelastamassa maailmaa.....	10
2.5 Puuta, päätä ja paljon muuta!	12
2.6 Vain pohjoisen taivas kasvun rajana?	13
2.7 Turvallisuuden ja kasvun tiet	14
3. Lyökämme käsi kätehen, sormet sormien lomahan – Pohjoisen kasvun toteuttamisohjelma... ..	16

1. "Näillä raukoilla rajoilla, poloisilla Pohjan mailla"

Pohjoinen voi tulevaisuudessakin tuottaa kasvua ja hyvinvointia Suomelle ja koko maailmalle.

Suomalaisessa mytologiassa pohjoinen on aina ollut ilmansuunnista pahin. Muinoin kuviteltiin, että pohjolasta tulevat kylmyys, taudit ja vitsaukset. Kansalliseepoksessamme Kalevalassa Pohjola on Kalevalan vihollinen, jota hallitsee Pohjolan Emäntä. Louheksikin kutsuttu kiusankappale härnää Väinämöistä ja muuta Kalevalan sankarikaartia monin tavoin. Mutta harva meistä muistaa, että nimenomaan Pohjolassa oli Sampo, vaurautta ja hyvinvointia tuottava ihmekone. Louhi toki hankki Sammon viekkauksella ja siitä seurasi vakavaa kiistaa Pohjolan ja Kalevalan välillä. Mutta yhtä kaikki, Pohjola oli Suomen Sampo.

Tässä pohjoisen tulevaisuuskaatsauksessa haluamme muistuttaa, että pohjola on edelleen eräänlainen Suomen sampo ja kiinteä osanen sitä kokonaisuutta, joka tuottaa hyvinvointia ja elinvoimaa paitsi Suomessa ja suomalaisille, myös laajemmin. Samalla korostamme, että toisin kuin myyttisessä Kalevalassa, pohjoinen tekee ja haluaa edistää yhteistyötä. Estämme yhdessä käsissämme olevaa ihmekonetta tuhoutumasta ja siksi kasvatamme ja kehitämme sitä niin, että se tuottaa entistä enemmän vaurautta meille kaikille.

Kun puhumme pohjoisesta, puhumme Suomessa Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnista. Mutta puhumme myös alueista maamme rajojen ulkopuolella. Vaikka välillämme olevat rajat ovat niin käytännöllisiltä kuin poliittisiltä vaikutuksiltaan vaihtelevia - EU-maiden Suomen ja Ruotsin välisestä rajasta EU:n ja Venäjän pisimpään maarajaan - pidämme ensiarvoisen tärkeänä nähdä näiden rajojen yli. Vaikka uhkiakin on, ovat täällä pohjoisessa olemassa ne vahvuudet, mahdollisuudet ja tekijät, joilla vastataan koko maailman suurimpiin tulevaisuuden haasteisiin.



1.1 Suomelle on luotu neljä aluekehityksen skenaariota – me toteutamme niistä viidennen

Viimeaikaiset ilmiöt vain vahvistavat pohjoisen asemaa ja merkitystä.

Valtioneuvosto on julkaissut neljä Suomen aluekehittämisen skenaariota¹ vuoteen 2040. Skenaariot ovat Suomi tilkkutäkkinä, globaalisti valikoitunut Suomi, raaka-aineiden ja turismin Suomi sekä tasapainoinen Suomi. Valitettavasti kaikki Suomen skenaariot ovat pohjoisen kannalta monella tavalla negatiivisia. Skenaarioissa ei riittävän hyvin nähdä, millainen merkitys pohjoisella on Suomen ja Euroopan kehityksen kannalta. Se kaventaa pohjoisen rooliin, jota emme tulevaisuudessa toivo tai odota.

Korona-aikana esiin nousseet ilmiöt nähdään skenaarioissa väliaikaisina ja vähämerkityksisinä. Suuria korona-ajan ilmiöitä ovat työelämässä olleet etätöiden kasvu sekä irtisanoutumisaalto, joka on koskettanut useita toimialoja ympäri maailman². Kulutuksen suhteen tulevaisuuden näkymiä leimaavat sellaiset ilmiöt, kuin yksityisyys, tilan tarve, joustavuus, terveys ja maailman pelastaminen³.

Tänä talvena totaalinen turvallisuustilanteen muutos Euroopassa on tuonut Suomessakin vakavaan keskusteluun turvallisuuden, maanpuolustuksen ja huoltovarmuuden tarpeet. Tässäkin asetelmassa pohjoisen merkitys korostuu. Näemme, että näissä kaikissa nykypäivää ja tulevaisuutta koskevissa ilmiöissä on itseasiassa paljon sellaisia elementtejä, jotka vahvistavat pohjoisen asemaa Suomen ja suomalaisten hyvinvoinnin, turvallisuuden ja elinvoiman tekijänä.

Skenaariot ovat skenaarioita, eikä kukaan vielä tiedä, mitkä ilmiöistä jäävät pysyviksi. Koko maailmaa koskettanut pandemia ja sota Euroopassa ovat kuitenkin saaneet aistimme herkemiksi omien vahvuuksiemme ja toisaalta haasteittemme suhteen. Me pohjoisessa näemme edessämme tulevaisuuden, jossa pohjoisella on merkittävä rooli koko maapallon kehityksen ja vakauden kannalta. Olemme maantieteellisesti reunalla, mutta valmiina astumaan eturiviin.

1 [Suomen aluekehityksen skenaariot 2040 -julkaisu 2021](#)

2 [Business Insider -sivuston uutinen: 3 reasons everyone's quitting their job, according to Biden's labor secretary](#)

3 [VTT-sivuston uutinen: Five key consumer trends for 2022: from DIY travelling to flexible lifestyles](#)

2. Pohjoinen: Suomen sampo ja portti länteen

2.1 Reunalta eturiviin!

Pohjoisen valtaviin, kansainvälisiin investointeihin kannattaa tarttua.

Pohjoisen kolme maakuntaa kattavat Suomen pinta-alasta puolet, mutta vain noin 12 prosenttia Suomen väestöstä asuu Pohjois-Suomessa. Ilmastonmuutos, digitalisaatio, uudistuva energiatuotanto sekä Ukrainan sota muuttavat koko maailman tasapainoa.

Pohjoisen strateginen merkitys tulee kasvamaan. On koko Suomen etu, että Suomen pohjoisosissa aktiivinen toiminta säilyy ja entisestään kehittyy. Uudet merireitit, kilpailu luonnonvaroista, geopolitiikka ja energiamurros tulevat näkymään muun muassa alueelle suuntautuvissa investoinneissa, matkailussa ja sotilaallisessa varustautumisessa.

Jopa 70 % Suomen luonnonvaroihin perustuvista uusista suurteollisuuden investoinneista kohdistuu Pohjois-Suomeen⁴. Pohjois-Suomessa tullaan lähitulevaisuudessa investoimaan jopa 50 miljardia euroa. Pohjois-Ruotsiin investoidaan jopa 100 miljardia euroa tulevina vuosina. Investoinnit kohdistuvat erityisesti ilmastoystävälliseen teollisuuteen⁵. Pohjoisen rikkaat malmiesiintymät, puhdas energia ja uudet keksin-

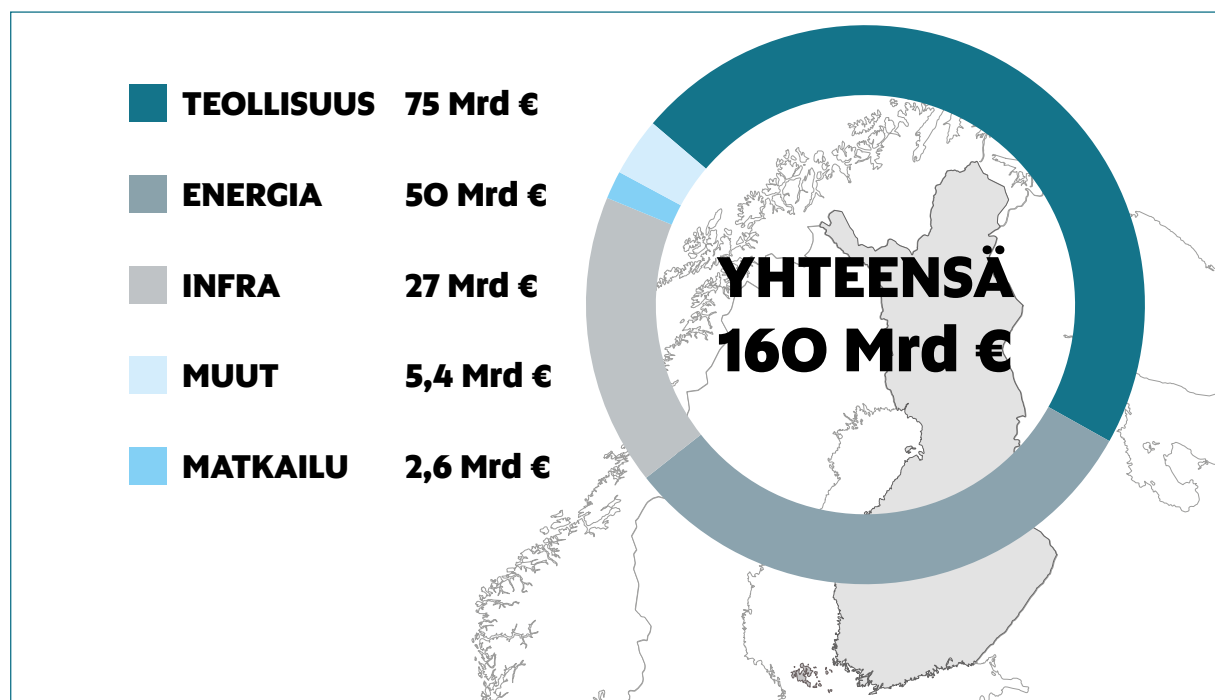
nöt houkuttelevat investointeja ja sijoittajia jo nyt ja tulevaisuudessa entistä kiivaammin. Ruotsin valtio ja elinkeinoelämä näkevät pohjoisen mahdollisuutena.

Samankaltainen kehitys jatkuu Pohjois-Norjassa, jossa energia- ja kalastussektoreiden ohella muut toimialat kasvavat. Kehitys ei ole Suomelta pois, vaan kannustaa yhä kehittämään pohjoisia alueitamme. Suomalaisyrittäjillä on mahdollisuuksia osallistua koko pohjoisen alueen projekteihin ja osaavaa työvoimaa tarvitaan. Työvoiman saatavuus on tosin yksi keskeisiä kasvun esteistä pohjolassa, ja Ruotsin kasvava työvoiman kysyntä tuo oman haasteensa myös Pohjois-Suomen työvoimatilanteeseen.

Valtakunnan kaikkien vahvuuksien hyödyntämien kansalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi on tulevaisuuden menestyksen avain. Se on myös seuraavien vuosikymmenten ympäristökestävän kehityksen mahdollistava tekijä. Pohjoisen mahdollisuudet pitää ja kannattaa hyödyntää. Se hyödyttää koko Suomea.

⁴ Pohjois-Suomen AVI, ympäristölupahakemukset 07/2021

⁵ [Lapin kauppakamarin uutinen: Pohjoisessa 178 miljardin euron investointipotentiaali – Pohjoisen rooli ilmastonmuutoksen ratkaisijana kasvaa](#)



Investoinnit Pohjois-Suomessa, Pohjois-Ruotsissa ja Pohjois-Norjassa vuoteen 2030. Lähde: Lapin kauppakamari

2.2 Väestöennusteet romukoppaan?

Pohjoisessa on hyvä elää. Täällä on töitä myös kansainvälisille osaajille sekä mahdollisuuksia elää ja harrastaa puhtaan luonnon äärellä. Pohjoisen jätti-investoinnit tarvitsevat työvoimaa ja elämäntapojen murros saa ihmisiä muuttamaan.

Suomen väestöennuste vuonna 2020 oli pohjoisen kannalta karu. Laskelmien mukaan pohjoisen väestö tulee pienenemään ja keskittymään kasvukeskuksiin. On arvioitu, että esimerkiksi Oulun väkiluku kasvaa noin vuoteen 2040 asti, jonka jälkeen se lähtee laskuun. Muualla pohjoisessa väestökehitys heikkenee huomattavasti rajummin.



Arvioita voi kuitenkin haastaa perustellusti. Ensimmäisenä koronavuonna Lapissa nähtiin poikkeuksellinen käänne ja mitattiin historiallinen muuttovoitto. Kainuussa taas työllisyys on kehittynyt vastoin kaikkia synkkiä ennusteita.

Mistä tällaiset signaalit johtuvat? Tähän on kaksi syytä: Pohjoisessa on töitä ja ihmiset haluavat asua täällä.

Pohjoinen tulee jo lähitulevaisuudessa tarvitsemaan huomattavasti lisää työvoimaa ja asukkaita. Alueen luonnonvarat, energiateollisuus ja matkailu tulevat työllistämään tulevaisuudessa kymmeniä tuhansia työntekijöitä. Pohjoisen tai koko Suomen vähenevä väestö ei pysty vastaamaan tähän tarpeeseen samalla, kun Pohjois-Ruotsin ja Norjan suurinvestoinnit houkuttelevat meiltäkin osaavaa työvoimaa.

Työvoimareserviä pohjoisessa ei ole ja kasvukeskukset ovat kaukana. Pohjoinen tarvitsee aivan omanlaisiaan rekrytointimalleja. Esimerkiksi työvoiman houkutteluun liittyvät verokannusteet voisivat olla yksi vaihtoehto. Myös yhteistyö Pohjoismaiden pohjoisosien kesken kansainvälisissä rekrytoinnissa voisi olla yksi tapa. Voisiko pohjoinen olla yksi työvoima-

ma-alue maahanmuuttajan näkökulmasta? Tässä on huomioitava myös kausityövoiman tarpeet. Esimerkiksi matkailuala tarvitsee työvoimaa erityisesti talvella.

Jo nyt alueella tehdään aktiivista kansainvälistä rekrytointia ja kohdennettuja kampanjoita. Tähän työhön tulee jatkossa panostaa enemmän ja luoda pohjaa pysyväälle työperäiselle maahanmuutolle. Työperäinen maahanmuutto ei ole tulevaisuudessa vain keikkaluonteista, vaan pysyvää. Pohjoisen, kuten muidenkin alueiden tulee houkuttaa työvoimaa myös työntekijöiden perheet huomioiden.

Töiden perässä ei toisaalta nykyään enää tarvitse aina muuttaa. Suomessa on arvioitu, että noin 40 % työntekijöistä voisi tehdä töitä monipaikkaisesti. Pohjoinen houkuttelee etätyöntekijöitä ja tästä on jo merkkejä näkyvissä.

Suomessa tarvitaan erityisesti julkisilta toimijoilta toimenpiteitä, jotka aidosti mahdollistavat monipaikkaisen työn tekemisen. Korkeat asumiskustannukset ja myös infrakustannukset etelässä hidastavat Suomen siirtymistä monipaikkaiseen ja teknologisesti edistyneeseen työtapaan. Paikkaperusteisella innovaatiopolitiikalla ja monipaikkaisen työn mahdollistamisella esimerkiksi julkisella puolella tuetaan tasapainoista alueiden kehittymistä ja Suomen todellista siirtymistä monipaikkaiseen työntekoon.

Elämä ei ole kuitenkaan vain työtä. Pohjoisessa monipuolinen luonto on lähellä ja se on maailman puhtainta. On merta, saaria, kaupunkeja, maaseutua ja laajat luontoalueet vaaroinen ja tuntureineen. Pohjoista on helppo tulevaisuudessakin kehua muuttoa pohtivalle, sillä pohjoisessa on hyvä elää. Pohjoisessa on matalammat asumiskustannukset, enemmän tilaa, toimivat palvelut ja harrastusmahdollisuudet. Voi valita omakoti- tai kerrostaloasumisen väliltä, maaseutumaisesta kaupungin vilinä. Toki etäisyydet voivat olla pitkiä, mutta toimiva infrastruktuuri auttaa ja antaa mahdollisuuksia. Toimiva infra kattaa myös tietoliikenneyhteydet.

Infrastruktuurin lisäksi hyvään elämään tarvitaan henkeä. Paikallinen, omaleimainen kulttuuri luo pohjoiselle sielun, joka houkuttaa ja saa jäämään.

2.3 Ruotsin puolustus alkaa Pohjois-Suomesta?

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa muutti maailman. Pohjoinen on Suomen portti länteen ja kriittisen tärkeä maamme puolustuksen ja huoltovarmuuden kannalta. Siitä kannattaa pitää huolta ja varmistaa raide- ja tieyhteydet Ruotsiin ja Norjaan, tämä on koko pohjolan puolustuksen etu.

Sanotaan, että Suomen puolustus alkaa Kymenlaak-sosta ja Ruotsin Pohjois-Suomesta.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut maailmaa, pysyvästi. Ukrainassa koetaan valtavaa inhimillistä kärsimystä. Länsi on vastannut talouspakotteilla ja aseavulla. Venäjä on käytännössä eristetty kansainvälisen kaupan ulkopuolelle. Kaikenlainen kansa-käyminen Venäjälle on jäissä ja syystä. Eurooppa varustautuu sotilaallisesti ja irrottautuu venäläisestä energiasta. Ukraina taistelee tätä katsausta kirjoitetta-essa kunnialla, mutta yksin.

Tässä tilanteessa pohjoisen merkitys Suomen turval-lisuudelle ja huoltovarmuudelle entisestään kasvaa. Pohjoinen kytkee Suomen maantieteellisesti länteen. Etelästä katsottuna Oulu on liikenteellinen solmukoh-ta ja Tornio portti länteen, jossa risteävät niin maan-tiet kuin rautatieyhteydet Ruotsiin. Lapista on hyvät yhteydet niin Norjaan kuin Ruotsiin, ja lentokentät sekä Perämerenkaaren satamat palvelevat kotimaista ja kansainvälistä liiketoimintaa.

Pohjoinen on luonnonvarojensa, tilansa, sijaintinsa ja energiantuotantonsa myötä tärkeä alue – myös tur-vallisuuspoliittisesti. Kaikkia pohjoisen maakuntia yh-distää pitkä raja Venäjän kanssa. Pohjois-Suomella on enemmän yhteistä rajaa Venäjän kanssa kuin millään toisella yhtenäisellä alueella EU:ssa. Turvallisuuden

ja huoltovarmuuden näkökulmasta Pohjois-Suomen itäisten osien kehittyminen on ensiarvoisen tärkeää.

Mutta millaiset ovat logistiset yhteytemme länteen käytännössä? Raidekapasiteetti ja yhteydet pohjoises-sa ovat vaatimattomat. Huoltovarmuuden kannalta raideyhteyksien merkitys Ruotsiin ja Norjaan Atlantin rannikolle tulee tunnistaa. Jos eteläisen Itämeren meriliikenne estyy tai estetään, on pohjoinen reitti At-lantin satamiin silloin ainut yhteytemme maailmalle. Meriliikenteen vakavaan häiriöön riittää käytännössä yksi öljytankkeriturma Tanskan salmissa. Silloin poh-joinen on portti länteen myös eteläsuomalaisille.

Pohjois-Norjassa sijaitsee myös muun muassa mer-kittäviä kaasuvarantoja ja alueella on nesteytetyn maakaasun (LNG) tuotantoa. Hyvät logistiset yhteydet mahdollistaisivat kaasun toimituksen Suomeen Norjan alueelta. Irtautuminen venäläisestä energiasta ja huol-tovarmuusvaateet korostavat Norjan luonnonvarojen merkitystä ja suoria kuljetusreittejä.

Tässä vakavassa maailmantilanteessa on syytä uudel-leen arvioida myös liikennepolitiikan tavoitteita ja suur-hankkeita. Kansallisesti on käytävä vakava keskustelu voimavarojemme suuntaamisesta ja kohdentamisesta. Miten varmistamme huoltovarmuuden kannalta oleel-listen pohjoisten reittien toimivuuden? Onko henkilörai-deliiikenteen välityskykyyn ja matka-aikojen muutaman



Cold Response -sotaharjoitus Norjassa maaliskuussa 2022. Kuva: forsvaret.no

minuutin lyhennykseen käytettävät miljardit järkeviä, jos samalla jätämme huoltovarmuuden kannalta oleelliset investoinnit tekemättä?

Voisivatko puolustus ja huoltovarmuus olla perusteluina uudenaikaiselle rajat ylittävälle yhteistyölle Ruotsin ja Norjan kanssa? Valtioiden välillä tulisi löytää tavat suunnata yhteisiä strategisia investointeja kohteisiin, jotka lisäävät koko Pohjolan turvallisuutta. Tämä voisi tarkoittaa puolustuksellisten toimien ohella erityisesti logistiikkayhteistyötä: yhteishankkeita rautateihin, maanteihin, satamiin, lentokenttiin ja tietoliikenteeseen liittyen. Toimiva logistiikka mahdollistaa vaihto-

ehtoiset huoltoreitit sekä tarvittaessa edistää sotilaallisen kaluston liikuttamista pohjoisessa.

On koko maan etu, ja itse asiassa välttämättömyys, että pohjoinen säilyy asuttuna ja pohjoisen mahdollisuudet hyödynnetään. Tämä aluepoliittinen näkökulma täytyy nähdä myös osana turvallisuuspolitiikkaa, kuten Norjassa on tehty jo vuosikymmeniä. Pohjoisessa ja pohjoismaiden välillä tulee olla toimiva infrastruktuuri ja logistiikka sekä kattavat liikenneverkot. Alueen kaupungit tulee nähdä merkittävänä pohjoisen elinvoiman ja samalla turvallisuuden tekijöinä.

2.4 Pohjoinen vesi ja tuuli pelastamassa maailmaa

Pohjoinen on avain Suomen energiamurroksessa. Tuulivoiman lisääminen ja korkeaan osaamiseen perustuvat vetyaloitteet auttavat meitä irtautumaan fossiilisista polttoaineista. Biokaasua ja biopolttoaineita unohtamatta. Tehtaita olisi järkevää sijoittaa lähelle energiantuotantoa. Tällä vältämme energian siirrossa tapahtuvaa hävikkiä ja vähennämme siirtoon liittyviä investointeja. Käytetään energia Suomessa korkean jalostusarvon tuotteiden valmistamiseen sen sijaan että myisimme arvokkaan vihreän energian ulkomaille.

Luonnonvarojen hyödyntäminen kestäväällä tavalla on ihmiskunnan tulevaisuuden suuria haasteita. Väestönkasvu, tulotason nousu ja kulutustottumukset lisäävät painetta uusien resurssien käyttöönottoon. Erilaiset uudet teknologiat, kuten akkuteollisuus ja muu teknologiateollisuus, jota vihreä siirtymä edesauttaa, tarvitsevat uusia mineraaleja ja kaivannaisia tuotannon tarpeisiin. Datakeskukset tarvitsevat viileitä ja turvallisia alueita sijoittumiselleen. Toisaalla haasteena on eliölajien kirjon köyhtyminen ja luonnontilaisten alueiden vähentyminen.

Pohjoinen tarjoaa tulevaisuudessakin tilaa molemmille. Pohjoisella osaamisella aluettamme on mahdollista hyödyntää kestävästi esimerkiksi kaivos- metsä- ja elintarviketeollisuuden tarpeisiin siten, että erämaita riittää jatkossakin. Esimerkkinä osaamisesta on Suomen toiseksi suurin geologien työllistäjä Kemissä, joka palvelee Lappia ja koko Pohjois-Kalottia. Kainuussa metsäbiotalous on avaintoimiala, jossa yhdistyvät ekologisuus, kestävä kehitys ja energiatehokkuus - metsätalous ja luontoarvot voivat toimia yhteistuumin.

Tulevaisuudessa hajautetun energiantuotannon tarve tulee entisestään kasvamaan. On maapallon kohtalonkysymys, että fossiilisista energialähteistä luovutaan ja sitä korvataan päästöttömillä vaihtoehtoilla. Maa-, aurinko-, ja tuulienergia ovat jatkossa tärkeitä

energiantuotantomuotoja, vesi- ja ydinvoimaa unohtamatta. Myös bioenergialla on paikkansa. Biokaasun tankkausverkoston laajempi kattavuus toisi vaihtoehtoja myös liikennepolttoaineiden osalta.

Venäjän eristäminen nopeuttaa energiamurrosta ja pakottaa löytämään ratkaisuja energiaomavaraisuuden lisäämiseen. Pohjoinen on nähtävä energiamurroksessa ennen kaikkea mahdollisuutena. Ennen valjastettiin pohjoisen joet teollistuvan Suomen tarpeisiin. Nyt voimme nähdä, miten pohjoinen tuuli valjastetaan ilmastomuutoksen torjuntaan sekä huoltovarmuuden ja hyvinvointimme tarpeisiin.

Pohjoinen on tuulivoiman tuotantoon erinomaisen hyvää aluetta. Pohjoisessa on tilaa, tuulta ja kykyä toteuttaa tuulivoimainvestointeja. Jo nyt yli puolet Suomen tuulivoimasta tuotetaan pohjoisessa. Pohjois-pohjanmaalla noin 40 % Suomen tuulivoimasta ja potentiaalia on edelleen lisätä tuotantoa merkittävästi. Myös Lapissa ja Kainuussa tuulivoiman rooli korostuu. Ilmapiiiri on tuulivoimainvestoinneille varsin hyvä ja tuotantoon on sopivat olosuhteet. Myös merialueet ovat hyödynnettävissä. Pohjoisen tulevat investoinnit moninkertaistavat tuulivoimatuotannon Suomessa.

Kuluttajien käyttäytyminen on voimakas muutosajuri. Tämä nähdään muun muassa vaatimuksina päästöt-

tömistä tuotteista. Esimerkiksi autoteollisuudessa on tarvetta päästöttömän teräksen käyttöön. Ruotsissa ja Suomessa on useita hankkeita hiilivapaan teräksen tuotannon toteuttamiseksi koko tuotantoketjussa. Hiilivapaa tuotanto syö paljon puhdasta energiaa. Tältä osin pohjoisen tuulivoima tulee olemaan erittäin kysyttyä tulevaisuudessa ja investoinnit tullaan toteuttamaan täysimääräisesti.

Kun sähköä siirretään pitkiä matkoja linjoja pitkin, osa siitä katoaa taivaan tuuliin. Siksi arvokkaan ja ympäristöystävällisen sähkön täysimääräinen hyödyntäminen lähellä sen tuotantoalueita olisi järkevää ja ympäristöystävällistä. On mietittävä avoimesti erilaisia vaihtoehtoja, millä investointeja voidaan suunnata lähelle energian tuotantoa. Esimerkiksi verotuksellisia elementtejä on mahdollista käyttää. Ruotsissa on käytössä järjestelmä, jossa pohjoisessa on halvempi sähkö kuin etelässä. Tämä on tuonut investointeja ja tasannut kulutusta. Tulevaisuudessa Suomenkin pohjoinen tulee nähdä sijoituspaikkana tehtaille, joissa tuotetaan lähellä tuotetulla vihreällä energialla laadukkaita korkean jalostusarvon tuotteita.

Tulevaisuudessa vety on oleellinen osa päästöttömää energiatuotantoa. Pohjoisessa on vetyyn liittyvää monipuolista huippututkimusta, joka ratkaisee monia vedyntuotantoon liittyviä haasteita. Perämeren ympäristön vetysuunnitelmia on selvitetty ja alueella on jo nyt vedyn tuotantoa, valmiutta lisätuotantoon sekä laajaa kiinnostusta vedyn käyttöön. Vedyn tuotanto vaatii runsaasti uusiutuvan energian tuotantoa, johon voimme vastata tuulivoimalla. Tämän lisäksi alueella on hyvä sähkönsiirtoverkko, jota tullaan vahvistamaan lähivuosina entisestään.

Vedyn tuotannon lisääntyminen ei toteudu ilman panostuksia tutkimukseen ja käyttöön. Tarvitaan vedyn käyttöön liittyviä kokeilualueita, erityisesti jakelu- ja raskaalle liikenteelle.

Tarve puhtaalle energialle on huutava. Tässäkin on syytä muistaa, että nopeus on valttia. Oikeaan aikaan toteutetut investoinnit energiantuotantoon ja uusiin teknologioihin maksavat itsensä takaisin tulevaisuudessa.



Tuulivoimala Oulunsalon lautarannassa.

2.5 Puuta, päätä ja paljon muuta!

Pohjoisen korkeakoulut ovat osaamisalueillaan kansainvälistä huippuluokkaa. Ne houkuttavat puolen Suomen kouluttamisesta, tekevät huippututkimusta ja houkuttelevat investoimaan pohjoiseen.

Vanha sanonta kuuluu, että Suomessa on kaksi luonnonvaraa: puu ja pää. Totta on, että Suomen teollinen nousu nojasi vahvasti metsäteollisuuteen ja koulutukseen.

Hyvä koulutustaso ei ole itsestään selvyyttä. Suomi on ollut vertailumaihin nähden jäljessä korkeasti koulutettujen osuudesta nuorissa ikäluokissa ja sijoittuu OECD:n keskiarvon alle⁶. Merkittävää panostusta tarvitaan, jotta suurempi osa väestöstä Suomessa olisi korkeasti koulutettua. Se vahvistaa innovatiivisuuttamme ja kilpailukykyämme.

Kansainvälisten osaajien rekrytointi ja työllistyminen Suomeen on keskeisessä roolissa näissä ponnistuksissa. Pohjoisen korkeakoulut panostavat kansainvälisen näkyvyyden, rekrytointin ja integraation vahvistamiseen sekä koulutettujen kansainvälisten asiantuntijoiden työllistymiseen pohjoisessa. Alueellista vetovoimaa kasvatetaan yliopiston työnantajakuvaa vahvistamalla, huippurekrytoinneilla, vierailija- ja liikkuvuusohjelmilla, parannetuilla palveluilla kansainvälisille osaajille polun kaikissa vaiheissa, sekä kohdennetuilla markkinointitoimenpiteillä kohdemaissa ja partneriyliopistoissa. Kansainvälisissä rekrytoinneissa erityistä huomioita kiinnitetään puolisoitten työllistymiseen ja perheiden hyvinvointiin asettautumispalveluiden sekä uusien puoliso- ja mentorointiohjelmien avulla.

Toimintaympäristön muuttuessa ja teknologisen kehityksen nopeutuessa jatkuvan oppimisen merkitys korostuu. Osaamispotentiaalia on tunnistettava paremmin ja osaajien uramahdollisuuksia on edistettävä järjestelmällisemmin.

Jatkuva oppiminen vahvistaa yksilöitä, organisaatioita ja koko yhteiskuntaa. Oppivissa ja menestyvissä työnantajaorganisaatioissa alueella, kokoon ja sijaintiin katsomatta, kansainvälisyys ja sen myötä edelleen syvenevä osaaminen, on voimavara.



Oulun yliopiston kansainvälisiä opiskelijoita.

Suomi tarvitsee investointeja uutta luovaan ja kasvua tukevaan tutkimukseen, koulutukseen ja korkeaan osaamiseen. Tarvitaan pitkäjänteistä osaamissuunnitelmaa tutkimuksen ja koulutuksen kehittämiseksi ja rahoittamiseksi. Myös T&K-rahoituksen nostaminen edellyttää uudenlaisia toimintamalleja ja erityisesti yritysten panostuksia T&K-rahoitukseen. Korkeakoulujen perusrahoituksen lisääminen vaikuttaa suoraan korkean osaamisen työntekijöiden määrään ja parantaa myös yritysten kilpailukykyä. Tämän vuoksi korkeakoulujen perusrahoituksen lisääminen on keskeinen väline vastata osaajapulaan.

Kun olemme vetovoimaisia, houkuttelemme enemmässä määrin kansainvälisiä investointeja ja rahoitusta, sekä toisinpäin, investoinnit lisäävät vetovoimaa. Esimerkiksi alueelle merkittävä vetovoimaa lisäävä EU-tason kumppanuus ja yhteistyöhanke on syksyllä 2020 toimintansa aloittanut Eurooppa-yliopisto UNIC, The European University of Post-Industrial Cities. Eurooppa-yliopistot ovat EU-maiden korkeakoulujen muodostamia verkostoja, jotka toimivat yhdessä koulutuksen, tutkimuksen ja ympäröivien yhteiskuntien hyväksi.

⁶ [OECD:n raportti: Education at a Glance 2021](#)

2.6 Vain pohjoisen taivas kasvun rajana?

Pohjoisen monipuolinen elinkeinorakenne on vahvuus, jota ei ole aiemmin täysin ymmärretty. Luonnosta kestävästi ammentavien elinkeinojen rinnalle on noussut huippuosaamiseen perustuvat toimialat, joita voidaan vahvistaa muun muassa perustamalla olemassa oleviin vahvuuksiin nojaavia teknologiapuistoja.

Pohjois-Suomen elinkeinorakenne on monipuolinen. Alueella korostuvat luonnonvaroihin perustuvat elinkeinot kuten metsä- ja kaivosteollisuus. Esimerkiksi Kemin biotuotetehtaan investoinnilla on valtavat vaikutukset koko pohjoiseen. Pohjois-Suomen metsien vuotuinen kasvu lisääntyy ja alueella on hakkuureserviä samalla kun suojeltujen alueiden osuus on huomattava. Kaivostoiminnassa pohjoisessa on otettu käyttöön korkean tason teknologioita ja alueella tuotetaan kriittisiä mineraaleja mm. akkuteollisuuteen. Matkailun asema kansainvälisenä liiketoimintana, suurena työllistäjänä ja alueen palveluiden kehittäjänä on merkittävä.

Suurin kansainvälinen potentiaali pohjoisessa on aloilla, joilla menestyminen edellyttää korkeantason koulutusta, osaamista, luovuutta ja älykkyyttä.

Pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen työ tuotekehityksen eteen kantaa pitkälle tulevaisuuteen ja varmistaa vientiteollisuuden kilpailukyyn. Pelkästään Oulussa ICT-alalla työskentelee nyt lähes 20 000 alan ammattilaista. Kajaanin LUMI-supertietokone – yksi maailman nopeimmista - luo ICT-alan ja datapalvelukeskusten kasvumahdollisuuksia Kainuuseen.

T&K-toiminnan vaikutus alueen kehitykselle on tärkeä nyt ja tulevaisuudessa. Yliopistojen merkitys T&K-toiminnan edistäjänä on kiistaton. Korkeakoulut tuottavat

erityisesti pohjoisen tarpeisiin tekniikan ja muun alan osaajia sekä tuottaa tutkimusta, jolla vastataan nykyajan haasteisiin ja luodaan uusia mahdollisuuksia. Tästä esimerkkinä vetytalouteen, kaivostekniikkaan tai langattomaan tiedonsiirtoon liittyvät useat tutkimushankkeet tiiviissä vuorovaikutuksessa alueen yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa. Esimerkiksi Lapin ammattikorkeakouluissa on valtakunnassa eniten tarjolla kursseja liittyen kiertotalouteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin.

Suomen tulee aktiivisesti parantaa digitaalista kilpailukykyä kehittämällä kansainvälisiä ja kansallisia tietoliikenneyhteyksiä. Tietoliikenneyhteyksiin panostaminen mahdollistaa uudenlaisen tietointensiivisen klusterin rakentumisen Suomeen ja tässä Pohjois-Suomella on paljon annettavaa. Pohjois-Suomi on erittäin potentiaalinen datakeskusten sijaintipaikka.

Korkean teknologian työ ei tule alueelle sattumalta, vaan se vaatii yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja alueen muiden julkisten toimijoiden saumatonta yhteistyötä. Pohjoisessa – niukkojen resurssien alueella – on yhteistyötä ollut pakko tehdä.

Pohjoisen ainutlaatuinen langattoman viestintäteknologian osaamiskeskittymä ei ole syntynyt hetkessä, vaan osaamista on jatkuvasti pystytty ylläpitämään ja kehittämään. Tämä on luonut positiivisia tulevaisuudennäkymiä myös yrityksille, mistä yhtenä suurena



esimerkkinä on Nokian vuoden 2021 vuoden lopulla tekemä ilmoitus rakentaa Ouluun uusi kampus noin 2 600 työntekijälleen.

Langattoman viestintäteknologian osaamiskeskittymää vahvistaa myös Oulun yliopiston johtama seuraavan sukupolven (6G) langattomien verkkoratkaisujen ja järjestelmien tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-ohjelma, 6G Flagship. Ohjelma on yksi Suomen Akatemian lippulaivaohjelmista ja sitä perustettaessa se oli maailman ensimmäinen laaja 6G-tutkimus- ja kehitysohjelma.

Pohjoisen osaamisen hyödyntämisessä on vielä potentiaalia ulosmitattavaksi. Tätä voisivat edistää esimerkiksi teknologiapuistot, joissa yritykset ja julkisen sektorin toimijat voivat testata ja kehittää tuotteita suoraan maailmanmarkkinoille. Teknologiapuistot mahdollis-

tavat tulevaisuudessa tuotteiden tyyppihyväksynnät paikan päällä, joten mahdollisimman suuri osuus arvonalisästä saadaan jäämään Suomeen. Tämä tarvitsee toimiakseen julkista rahoitusta. Maailmalla onnistuneet teknologiapuistot ovat ainakin alkuvaiheessa nojanneet vahvasti julkiseen rahoitukseen. Yhteiskunta on saanut omansa takaisin yritystoiminnan ja työllisyyden positiivisen kehityksen myötä.

Innovaatioyhteistyö, mukaan lukien uudet teknologiapuistot, luovat pohjan 2030–2040-lukujen suomalaiselle viennille ja työllisyydelle. Alueen monipuolinen yritys rakenne, vuosikymmenten mittainen korkealuokkainen tutkimus ja eri toimijoiden välinen toimiva yhteistyö luovat perustan, josta koko Suomi hyötyy myös tulevaisuudessa.

2.7 Turvallisuuden ja kasvun tiet



VR:n raakapuukuljetus Ounaskosken sillalla Rovaniemellä. (Kuva: VR)

Pohjoisen saavutettavuuden edistäminen on koko Suomen etu. Maitse, meritse ja ilmastta. Ilman toimivia väyliä eivät ulkomaan kaupan tuotteet kulje eivätkä investoinnit toteudu. Myös turvallisuuspoliittisesti saavutettavuudella on tärkeä ja korostuva merkitys.

Pohjoisen potentiaali toteutuu vain, jos se on saavutettavissa. Vielä luonnosvaiheessa tämän kappaleen alussa puhuttiin erityisesti pohjoisen kasvusta, joka vaatii merkittäviä investointeja alueemme väyliin – maanteihin, rautateihin, merireitteihin ja lentoliikenteeseen. Nämä perusteet ovat edelleen olemassa, mutta niiden edelle on nyt noussut yksi teema: Turvallisuus.

Pohjoisen logistiikan järjestämisessä on otettava uusi asento, sillä Euroopassa riehuu sota. Tarvitsemme turvallisuuden, huoltovarmuuden ja kriisitilanteen toimintakyvyn kannalta elintärkeiden reittien parantamista pohjoisessa. Tämä on tehtävä joko omin voimin tai yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) tavoitteet saavutettavuuden, kestävyys, tehokkuuden ja ilmastomuutoksen torjumisen osalta edellyttävät nykyistä suurempia investointeja erityisesti väyläverkkoon. Lisäksi EU:n liikennepoliittiset tavoitteet ja Eurooppalaisen CEF-rahoituksen kohdentaminen juuri TEN-T ydinverkoille edellyttävät investointeja Suomen pääradalle ja koko Suomen elinkeinoelämän kannalta tärkeimmälle väylälle eli valtatie 4:lle Pohjois-Suomessa. Kasvavaa kuljetustarvetta varten investointeja tarvitaan myös rinnakkaiselle Etelä- ja Pohjois-Suomen toisiinsa kytkevälle Savon radan ja VT5:n muodostamalle yhteyskäytävälle sekä Ouluun ja Perämerenkaarelle suuntautuviin poikittaisiin liikenneyhteyksiin.

Myös tuulivoimaan suunnitteilla olevat investoinnit Pohjois-Suomessa (lupaprosessissa olevien hankkeiden arvo 7 miljardia) tulevat olemaan erittäin merkittävässä roolissa vihreän siirtymän ja koko Suomen kasvun kannalta⁷. Näiden hankkeiden toteutuminen edellyttää panostusta Pohjois-Suomen väyliin ja verkkoihin.

Suomen lentoliikenteen kehittäminen on perustunut lentoasemien ja erityisesti Helsinki-Vantaan kehittämiseen. Muissa Pohjoismaissa lentoliikenteen toimivuus on nähty elinkeinoelämän ja aluetalouksien kasvun kannalta tärkeänä. Pohjoismaissa on luotu elinkeinoelämän kasvua luova lentoliikenteen kehittämisen toimintamalli eikä lentoasemapohjaista ja niiden resursseihin perustuvaa toimintamallia, jossa lentoliikenteen aluetaloudelliset vaikutukset on unohdettu tyystin. Matkailun ja muun elinkeinoelämän kasvu

tarvitsee kasvua tukevan lentoliikennestrategian, joka sisältää paitsi itä-länsi-suuntaisia lentoja pohjoisessa, myös suoria lentoja Etelä- ja Keski-Eurooppaan sekä varmistaa kotimaan reittiliikenteen Helsinki-Vantaalta maakuntakentille. Tämä tukee myös ulkomaisten osaajien rekrytointia pohjoiseen.

Teollisuuden laivakuljetusten kannalta talvi on maassamme haasteellinen. Suomi on maailman ainoa maa, jonka satamat voivat jäätyä talvisin kokonaan. Kotimainen elinkeinoelämä on talvisin jäänmurron varassa, sillä maamme viennistä ja tuonnista jopa 80–90 prosenttia liikkuu vesiväyliä pitkin. Talvimerenkulun turvaaminen ja vahvistaminen tukee suoraan elinkeinoelämän kilpailukykyä. Kiristyvät EU:n ilmasto-tavoitteet ja säännöt ovat haaste pohjoiselle merenkululle. Laivojen polttoainekulut kasvavat ja jäävahvistetut alukset tarvitsevat enemmän polttoainetta, myös matka-aika pohjoiseen on pidempi. Nämä tekijät nostavat pohjoisen rahdin kustannuksia. On oikein, että ilmastokuormaa vähennetään roimasti, mutta kilpailukyyn varmistamiseen on löydettävä ratkaisuja. Tämä on myös huoltovarmuuskysymys ja kansallisen edunvalvonnan asia EU-tasolla.

Kestävä matkailu tulee olemaan entistä suuremmassa roolissa tulevaisuudessa ja tämän vuoksi erityisesti lento- ja raideliikenteen yhteydet Suomen keskeisimpiin matkakohteisiin pohjoisessa tulee olla kunnossa. Panostus pohjoisen yhteyksiin edesauttaa myös useiden miljardien arvoisten matkailun investointien realisoinnin pohjoisessa.

⁷ [Pohjois-Pohjanmaa on tuulivoimamaakunta myös tulevaisuudessa, Maakuntapäivät 2.11.2021, Ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen, Pohjois-Pohjanmaan liitto](#)

3. Lyökämme käsi kätehen, sormet sormien lomahan – Pohjoisen kasvun toteuttamisohjelma

Pohjoisen kasvun toteuttamisohjelman kolme kivijalkaa:

- 1. Huoltovarmuus, turvallisuus ja saavutettavuus nähtävä kokonaisuutena**
- 2. Kestäviä kasvuinvestointeja ilmaston ja Suomen hyväksi**
- 3. Työ tarvitsee tekijänsä.**

Pohjois-Suomella on potentiaalia lisätä koko Suomen kasvua, hyvinvointia ja turvallisuutta. Pohjoisen alueen yritykset, tiedeyhteisö, julkiset toimijat ja yksilöt tekevät joka päivä töitä kasvun ja kehityksen eteen. Tämän lisäksi, kuten muuallakin, tarvitsemme laajemmat hartiat kokonaishyödyn maksimoimiseksi. Pohjois-Suomen kasvun toteuttamiseksi tarvitsemme valtioneuvostotasoisien Pohjoisen kasvun toteuttamisohjelman.

Ruotsissa ja Norjassa pohjoisen kehittäminen on priorisoitu politiikassa korkealle ja konkreettiset toimenpiteet ovat parhaillaan käynnissä. Suomella on ainutlaatuinen mahdollisuus päästä tähän kehitykseen mukaan luomalle yhdessä Norjan ja Ruotsin kanssa

kokonaisuus, jossa etenkin logistiikka-, energia- ja tietoliikenneinfraa kehitetään palvelemaan yhteisiä tavoitteita ja syntyy yhteinen, maailmanluokan osaamiseen perustuva Perämerenkaaren työssäkäyntialue. Syntyvällä alueella on globaalia merkitystä kasvun, turvallisuuden ja ilmastokestävyyden näkökulmista.

Perämerenkaarella on jo nyt olemassa olevia yhteistyörakenteita ja työ on hyvässä vauhdissa. Tavoitteiden saavuttamiseksi Suomi tarvitsee kansallisen tahotilan Pohjoisen kasvun toteuttamisohjelmalle, jolla Pohjois-Suomesta ja pohjolasta laajemmin kehitetään merkittävä eurooppalainen investointikohde.



Pohjoisen kasvun toteuttamisohjelman elementtejä ovat:

Huoltovarmuus, turvallisuus ja saavutettavuus nähtävä kokonaisuutena

- Parannetaan Pohjois-Suomen saavutettavuutta sekä teollisuuden, huoltovarmuuden, matkailun että työmatkapedelöinnin osalta. Tämä edellyttää investointeja erityisesti TEN-T ydinverkkokäytävälle eli pääradalle ja VT4:lle Pohjois-Suomessa sekä pohjoisen satamiin. VT21 Tornioista Kilpisjärvelle on pohjoiselle oleellinen väylä.
- Kasvavaa kuljetustarvetta varten investointeja tarvitaan myös rinnakkaiselle Etelä- ja Pohjois-Suomen toisiinsa kytkevälle Savon radan ja VT 5:n muodostamalle yhteyskäytävälle sekä Ouluun ja Perämerenkaarelle suuntautuviin poikittaisiin liikenneyhteyksiin.
- Pohjoinen Suomi tarvitsee elinkeinoelämää, matkailua ja kasvua tukevan lentoliikennestrategian, joka huomioi myös poikittaisliikenteen muihin Pohjoismaihin.
- Aloitetaan valtiotason keskustelut Pohjoismaiden välisten infrainvestointien toteuttamiseksi osana varustautumis-, huoltovarmuus- ja turvallisuuspolitiikkaa. Suomi tarvitsee toimivan, vahvan yhteyden Jäämerelle, Pohjois-Norjan syväsatamiin.
- Osana pohjoisen logistiikkahankkeita mahdollistetaan norjalaisen nesteytetyn maakaasun toimitus Suomeen suoraan pohjoisen kautta.
- Varmistetaan huoltovarmuus ja kilpailukykyinen talvimerenkulku Itämerellä päästörajoiusten kiristyessä. Perämeren syväsatamat ovat merkittäviä logistiikan solmupisteitä.
- Saatetaan pohjoisen tietoliikenneyhteydet ja digitaalinen runkoinfrastruktuuri ja laajakaistaverkosto asianmukaiselle tasolle.
- Luodaan Pohjois-Suomesta tietoliikenteen ja massadatan kansainvälinen solmukohta, joka houkuttelee esimerkiksi datakeskuksia.

Kestäviä kasvuinvestointeja ilmaston ja Suomen hyväksi

- Toteutetaan Pohjois-Suomen kestävä kasvun ohjelman suuret hankekokonaisuudet (Radiopuisto, Datakeskusekosysteemi, vetyaloitteet, biotalous) yhdessä suuryritystemme kanssa. Euroopan mittakaavassa kilpailukykyiset teknologian kehittämissuistot mahdollistavat myös ulkomaisten huipputasojen rekrytoinnit Suomen hyödyksi.
- Luodaan digitaalisen terveyden keskittymä (OYSTER) Tulevaisuuden sairaalan ympärille, alan huipputason koulutukseen ja tutkimukseen tukeutuen.
- Toteutetaan Lapin kauppakamarin esiin nostama pohjoisen rajat ylittävän yhteisen teollisen strategian laatiminen ja toteuttaminen. Yhteisellä teollisella strategialla voidaan varmistaa mahdollisimman suuri vaikuttavuus Suomelle sekä kunkin alueen toisiaan tukevat erikostumisalat ja synergiaedut.
- Suomen valtion julkiset toimijat mahdollistavat aidosti monipaikkaisen työn tekemisen, joka lisää omalta osaltaan tasapainoista aluekehittämistä ja nopeuttaa siirtymistä tietointensiiviseen työhön ja lisää Suomen kilpailukykyä.
- Mahdollistetaan pohjoiseen vedynkäyttöön liittyviä kokeilualueita vedyn tuotannon ja käytön laajentamisen kannusteeksi.
- Varmistetaan sujuva luvittaminen kriittisillä aloilla: tuulivoima, kaivannaisteollisuus, kansainvälisen työvoiman työluvat.

Työ tarvitsee tekijänsä:

- Työvoiman saatavuuden lisäämiseksi käynnistetään pohjoisen rekrytointi- ja markkinointiohjelma yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa. Luodaan Perämerenkaarelle aidosti yksi työskentelyalue Suomen kasvun tukemiseksi ja varmistetaan eri alueiden ulkomaisen työvoiman rekrytointipalvelujen jatkuvuus.
- Käytetään verotuksellisia elementtejä työvoiman saatavuuden ja investointien mahdollistamiseksi pohjoiseen.
- Aluekehittämisessä siirrytään alueiden vahvuuksiin perustuvaan innovaatiopolitiikkaan. Innovaatiopolitiikan pitää olla keskiössä koulutuksen ja erityisesti korkeakoulutuksen rahoituksen lisääminen ja T&K-panostuksen kasvattaminen sekä korkeakoulutuksen alueellisen vaikuttavuuden lisääminen. Tämä toteuttaa parhaiten tasapainoista alueellista kehittämistä koko Suomessa.
- Toteutetaan muun muassa energiaverokannusteita, työvoiman verokannusteita ja muita yritystukia pohjoiseen niin, että Pohjois-Suomen mittavat investoinnit toteutuvat ja että Suomi pystyisi kilpailemaan tasapäisesti Pohjois-Ruotsin kanssa.

Ihmiskunnan on lähivuosina löydettävä ratkaisut ilmastonmuutoksen ja luontokadon pysäyttämiseksi. Euroopan on oltava aiempaa omavaraisempi ja riippumattomampi poliittisesti epävakaiden alueiden tuottamasta energjasta, raaka-aineista ja komponenteista. Suomen talouden tuottavuutta on kiihdytettävä, jotta hyvinvointimme kestää vähenevän työvoiman ja kasvavan hoivatarpeen aikakauden. Pohjoiset perusasiat, kuten puhdas ilma, terveys ja rauha, tulevat

korostumaan ihmisten arjessa samaan aikaan, kun ilmastohätä, koronapandemia ja Ukrainan sota langettavat varjonsa.

Pohjoiset panostukset vauhdittavat maamme vientiä, vahvistavat omavaraisuuttamme ja hyvinvointimme kestävä kasvua. Myös tulevaisuudessa pohjoinen tuottaa pohjoisia ratkaisuja ihmiskunnan ja Suomen suuriin haasteisiin.

Pohjoisessa 3.5.2022

Jari Tolonen

Kajaanin kaupunginjohtaja

Matti Ruotsalainen

Kemin kaupunginjohtaja

Jouko Manninen

Kuusamon kaupunginjohtaja

Päivi Laajala

Oulun kaupunginjohtaja

Leena Mikkola-Riekkinen

Raahen kaupunginjohtaja

Ulla-Kirsikka Vainio

Rovaniemen kaupunginjohtaja

Jukka Kujala

Tornion kaupunginjohtaja

Pentti Malinen

Kainuun maakuntajohtaja

Mika Riipi

Lapin maakuntajohtaja

Pauli Harju

Pohjois-Pohjanmaan maakuntajohtaja

Liisa Ansala

Lapin kauppakamarin toimitusjohtaja

Jari Tuovinen

Oulun kauppakamarin toimitusjohtaja



Kajaani



Kemi



Kuusamo



Oulu



Raahen



Rovaniemi



Tornio

